

Suojaamattoman liikenteen (kevyen ajoneuvoliikenteen) valvonta - sähköpotkulaudat ja fillarit

Poliisitarkastaja Heikki Kallio

1. Liikennevalvonta kuuluu valvonta- ja hälytystoiminnan sekä liikennepoliisitoiminnan perustehtäviin! (Poliisin liikennevalvonnan ja –turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelma 2022-2030 (POHA, 2022))
2. Ohjausasiakirjoihin ja tietojohitoisuuteen perustuva toiminnan suunnittelu ja seuranta sekä palaute ovat toiminnan pohjana.
3. Liikennevalvonta on uskottavaa, kun rikoksentekijä tiedostaa, että teosta on mahdollista ja jopa todennäköistä jäädä kiinni ja siitä seuraa rangaistus <- tietoisuus kiinnijäämisriskistä. Tietoisuutta kiinnijäämisriskistä ja liikennevalvonnan uskottavuutta tuetaan viestinnällä.

Poliisin liikennevalvonnan ja –turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelman 2022-2030 vaikuttavuustavoitteet ja –kohteet sekä liikenneturvallisuustyön tavoitteet

Keskeiset vaikuttavuustavoitteet: **NÄMÄ TAVOITTEENA SAAVUTTAA!**

1. Liikennekuolemien, vakavien loukkaantumisten ja ammattiliikenteen harmaan talouden vähentäminen
2. Liikenn rikosten ja liikenteessä ilmenevien rikosten ennalta estäminen, paljastaminen ja syyteharkintaan saattaminen sekä liikenneturvallisuuden ylläpitäminen

Liikenneturvallisuustyön tavoitteet: **NÄILLÄ KEINOILLA!**

1. Liikenneturvallisuustyö kattaa koko poliisiorganisaation
2. Ennalta estävyys
3. Yhteistyöhakuisuus
4. Tietojohtoisuus
5. Muita poliisin tavoitteita tukeva toiminta
6. Osaamisen varmistaminen
7. Tekniikan tehokas hyödyntäminen
8. Poliisin aktiivinen ja vaikuttava viestintä

Keskeiset vaikuttavuuskohteet: **NÄIHIN VAIKUTETAAN KEINOILLA, JOTTA TAVOITE SAAVUTETAAN!**

- 1) Ajoterveys ja vireystila, 2) Alkoholi, huumausaineet ja lääkkeet, 3) **Nuoret**, 4) Ajotavat ja ajonopeudet, 5) Turvalaitteiden käyttäminen, 6) Tarkkaamattomuus liikenteessä, 7) **Jalankulku, pyöräily ja suojatie** sekä 8) Ammattiliikenne, kuljetusrikollisuus ja tieliikenteen harmaa talous

Sähköpotkulaudat eli kevyet sähköajoneuvot

- Kevyen sähköajoneuvon kuljettaja rinnastuu tieliikenteessä polkupyöräilijään niiltä osin, kun kyse on liikennesäännöistä ja liikenteenohjauslaitteista.
- Kevyt sähköajoneuvo ei kuitenkaan ole polkupyörä, vaan oma kansallinen ajoneuvoluokka.
- Tieliikennelain 52 §:n 1 momentin mukaan kevyttä sähköajoneuvoa ja moottorilla varustettua polkupyörää ajettaessa on noudatettava polkupyöräilijää koskevia liikennesääntöjä ja liikenteenohjauslaitteita.
- Yleisimmät liikennesääntökäytännöt liittyvät jalkakäytävällä ajamiseen ja matkustajien kuljettamiseen.

Sanktioinnista

- **Matkustajien kuljettaminen kevyellä sähköajoneuvolla TLL 147 §**
 - Jos sähköpotkulaudalla kuljetetaan matkustajaa, niin sanktio on 40 euron liikennevirhemaksu (tai sakkoa nps 12 päivää, jos teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle):
 - Kevyen sähköajoneuvon kuljettajana kuljetti kevyellä sähköajoneuvolla enemmän henkilöitä kuin mille ajoneuvo oli rakennettu.
- **Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla (ns. tankojuopumus) RL 23:9**
 - Sähköpotkulaudan kuljettaja (tai polkupyörän kuljettaja) voi syyllistyä ns. tankojuopumukseen eli liikennejuopumukseen moottorittomalla ajoneuvolla (rikoslaki 23 luku 9 §), jos hän **ajaa sähköpotkulaudalla/pyörällä päihtyneenä ja aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle (ns. läheltä piti -tilanteita).**
 - **Kuljettajaa on syytä epäillä tankojuopumuksesta silloin, kun hän kuljettaa päihtyneenä sähköpotkulaudan tai fillarin kyydissä matkustajaa tai matkustajia.** Tällöin kuljettaja aiheuttaa vaaraa matkustajien turvallisuudelle, koska muun muassa riski kaatua sähköpotkulaudalla tai fillarilla on suurempi.

Sanktiot jatkuu

- Kuljettajalle annetaan tällaisissa tapauksissa sakko liikennejuopumuksesta moottorittomalla ajoneuvolla (nps 10 päivää), jos hän suostuu sakkomenettelyyn. Jos suostumusta sakkomenettelyyn ei saada, annetaan kuljettajalle rangaistusvaatimus tai asia käsitellään suoraan suppeassa esitutkinnassa.
- **Jos matkustajaa ei ole kyhdissä, tulee muun aiheutetun vaaran olla konkreettista.** Tällainen vaara on mikä tahansa läheltä piti -tilanne, jossa kuljettaja vaarantaa muiden tienkäyttäjien turvallisuuden. Tällainen tilanne on kyseessä silloin, kun kuljettaja on **lähellä törmätä jalankulkijaan tai jalankulkija joutuu väistämään päihtynyttä sähköpotkulautailijaa tai pyöräilijää.**
- Törmääminen elottomaan esineeseen (esim. seinä, aita, liikennemerkki, roskapönttö, mainostaulu tai pysäköity auto) ei vaaranna muita kuin kuljettajan itsensä, joten tällaista tekoa ei voida arvioida liikennejuopumuksena moottorittomalla ajoneuvolla, mutta...

Sanktiot jatkuu

- **Liikenneturvallisuuden vaarantaminen päihtymyksen perusteella**
 - *TLL 17 § Ajoneuvoa ei saa ajaa se, jolta sairauden, vian, vamman, väsymyksen tai päihtymyksen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttuu siihen tarvittavat edellytykset*
- Jos sähköpotkulaudan tai polkupyörän kuljettaja **ajaa päihtyneenä ja hänen ajonsa on epävarmaa**, voidaan hänelle määrätä sakko TLL 17 § (nps 12 päivää) mukaan liikenneturvallisuuden vaarantamisesta.
- Teon tulee tällöin olla sellainen, että se on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle. Kyse on abstraktista vaarasta, jossa tulee arvioida sitä, onko teko tyypillisesti tai tavallisesti sellainen, että siihen liittyy henkilövahingonvaara.

Sanktiot jatkuu

- Päihtyneen sähköpotkulautailijan tai pyöräilijän **teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle esimerkiksi silloin, jos hän tekee ajovirheitä** (hän ei esimerkiksi pysty noudattamaan ajoneuvon paikasta tiellä annettuja liikennesääntöjä, vaan sen sijaan seilaa tiellä tai tien osalta toiselle) tai hän ei päihtymyksensä vuoksi saa pidettyä ajoneuvoa liikkeessä vaan esimerkiksi kaatuilee sen kanssa tai törmäilee seiniin, aitoihin, liikennemerkkeihin, autoihin ja muihin ajoneuvoihin, mutta ei toisiin tienkäyttäjiin.
- Jos kuljettaja ajaa päihtyneenä eikä suurempia ajovirheitä tapahdu, hän saa jatkaa matkaansa, jos hänellä on ajamiseen edellytykset.
- Päihtymyksen toteaminen – tehdään visuaalisesti – ei puhallutusoikeutta (ainakaan vielä!), koska:
 - Pakkokeinolaki 9:2: *Poliisimies voi määrätä **moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan** tai muussa rikoslain 23 luvussa tarkoitetussa tehtävässä toimivan kokeeseen, joka tehdään tämän mahdollisesti nauttiman alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi.*

- **Teonkuvaukset ja riittävät perustelut**

- Kirjoitettiinpa sakko sitten liikennejuopumuksesta moottorittomalla ajoneuvolla tai liikenneturvallisuuden vaarantamisesta, sakon teonkuvauksessa tulee aina olla näkyvissä epäiltyyn tekoon liittyvät olosuhteet ja suppeassa esitutkinnassa todetut faktat.
- Teonkuvauksesta tulee aina käydä ilmi, miten konkreettinen vaara ilmeni (RL 23:9) tai miksi tekoon tavallisesti liittyy henkilövahingonvaara (RL 23:1). Se mitä teonkuvaukseen ei kirjata, sitä ei koskaan ole tapahtunut. Siksi perustelulla on aina merkitystä.

TILASTOJA

- Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla

LIIKENNEJUOPUMUS MOOTTORITTOMALLA AJONEUVOLLA	2021	2022	2023	Summa	tammi-huhti 2023	1-4 2024
Rikos yhteensä (ilmoitustyyppit yhteensä)	41	64	78	183	4	2

- Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut **henkilönkuljetuksesta** polkupyörällä ja kevyellä sähköajoneuvolla annettuja liikennesääntöjä ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle

Ilmoitettu teontarkenteita	2021	2022	2023	Summa	tammi-huhti 2023	tammi-huhti 2024
Rikos	4	8	14	26	2	0

- Kevyt sähköajoneuvo ja **henkilökuljetuksesta** määrättyt liikennevirhemaksut

2021	2022	2023	Summa	tammi-huhti 2023	tammi - huhti 2024
1	25	226	252	19	16

Liikenneturvallisuuden vaarantamisia

Ilmoitettu teontarkenteita	2021	2022	2023	Summa	Ed.VUOSI	KuVUOSI	Summa
Polkupyöräilijänä ei antanut jalankulkijalle turvallista tietä ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	42	35	24	101	4	2	6
Polkupyöräilijänä vaaransi turvallisuutta kääntyessään vasemmalle polkupyöräilijän poikkeussäännöksen mukaisesti ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	19	11	11	41	0	2	2
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut henkilönkuljetuksesta polkupyörällä ja kevyellä sähköajoneuvolla annettuja liikennesääntöjä ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	4	8	14	26	2	0	2
Itsestään tasapainottuvan kevyen sähköajoneuvon kuljettajana ei antanut jalankulkijalle esteetöntä kulkua jalkakäytävällä ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	6	8	5	19	1	0	1
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei antanut pyöräkadulla polkupyöräilijälle esteetöntä kulkua ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	2	8	5	15	0	0	0
Polkupyöräilijänä esti muuta liikennettä kääntyessään vasemmalle polkupyöräilijän poikkeussäännöksen mukaisesti ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	2	4	3	9	0	0	0
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei kääntyessään väistänyt risteävää tietä ylittävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää tai mopoliijaa ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	2	2	4	8	0	0	0
Polkupyöräilijänä kääntyi risteyksessä polkupyöräilijän poikkeussäännöksen mukaisesti, mutta ei poistunut risteyksestä tien oikeanpuoleisinta reunaa käyttäen ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	4	3	0	7	0	1	1
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei ajoradalta poistuessaan väistänyt ajorataa tai piennarta käyttävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää tai mopoliijaa ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	0	1	3	4	1	0	1
Jalankulkijana ei noudattanut jalankulku ja polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty -liikennemerkkiä (C15) tavalla, joka oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	1	0	0	1	0	0	0
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut jalankulku ja polkupyörällä ajo kielletty -liikennemerkkiä (C14) tavalla, joka oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	0	1	0	1	0	0	0
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty -liikennemerkkiä (C12) tavalla, joka oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle	0	0	1	1	0	0	0
Summa	82	81	70	233	8	5	13

Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ajoi ajoneuvoa, vaikka häneltä sairauden, vian, vamman, väsymyksen tai **päihtymyksen** vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttui siihen tarvittavat edellytykset ja teko oli omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle (TLL 17 §)

LKM	2021	2022	2023	Summa	tammi-huhti	tammi-huhti
Rikos	8	11	13	32	1	0

Liikennevirhemaksut, kun kulkuvälineeksi on kirjattu moottoriton ajoneuvo (polkupyörä / kevyt sähköajoneuvo)

LIM - lkm	2021	2022	2023	Summa	tammi-huhti 2023	tammi-huhti 2024
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei ajanut ajoneuvoa sille tarkoitetulla tien osalla	211	156	289	656	7	15
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei ajanut ajoneuvolla ajoradalla	104	147	140	391	2	2
Polkupyöräilijänä ei noudattanut jalkakäytävä-liikennemerkkiä	98	119	98	315	0	25
Kevyen sähköajoneuvon kuljettajana kuljetti kevyellä sähköajoneuvolla enemmän henkilöitä kuin mille ajoneuvo on tarkoitettu	1	12	168	181	41	18
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut kiinteää punaista liikennevaloa	35	53	64	152	19	18
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei käyttänyt ajoneuvossa eteenpäin valkoista tai vaaleankeltaista valoa näyttävää valaisinta kuljettaessaan ajoneuvoa tiellä pimeään tai hämärän aikaan	32	56	39	127	2	2
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut jalkakäytävä-liikennemerkkiä	29	50	19	98	0	20
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut polkupyörällä ajo kielletty -liikennemerkkiä	0	84	11	95	0	0
Polkupyöräilijänä ei noudattanut jalankulkijaopastimen osoittamaa kiinteää punaista liikennevaloa	42	26	26	94	2	6
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut kielletty ajosuunta -liikennemerkkiä	13	17	49	79	1	0
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ajoi ajoneuvoa muulla kuin sille tarkoitetulla tien osalla ilman, että erityiset syyt on ilmoitettu	8	21	43	72	3	4
Polkupyöräilijänä ei noudattanut kiinteää punaista liikennevaloa	22	18	26	66	2	9
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut ajoneuvon paikasta ajoradalla annettuja liikennesääntöjä	22	16	20	58	4	2
Kevyen sähköajoneuvon kuljettajana ei noudattanut kevyen sähköajoneuvon henkilönkuljetuksesta annettuja liikennesääntöjä	0	8	43	51	6	3
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ajoi ajoneuvoa vastaan tulevalle liikenteelle tarkoitetulla ajokaistalla	21	7	19	47	0	1
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut valojen käytöstä ajettaessa annettuja liikennesääntöjä	15	24	8	47	1	0
Polkupyöräilijänä ei noudattanut polkupyöräopastimen osoittamaa kiinteää punaista liikennevaloa	18	6	23	47	2	2
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut liikennevalo-opastimella osoitettua velvollisuutta	20	9	10	39	2	2
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut yksisuuntainen tie -liikennemerkkiä	6	2	15	23	1	1
Polkupyöräilijänä ei noudattanut kiinteää punaista nuolivaloa	6	4	12	22	0	1
Kevyen sähköajoneuvon kuljettajana kuljetti kevyellä sähköajoneuvolla matkustajia, vaikka ajoneuvossa ei ollut matkustajapaikkoja	0	5	15	20	2	4
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei noudattanut väistämisestä annettuja liikennesääntöjä	2	2	7	11	0	3
Moottorittoman ajoneuvon kuljettajana ei väistänyt muuta liikennettä tullessaan ajoneuvolla pyörätieltä ajoradalle	1	2	7	10	0	0

Liikennevalvonta: ”kevyen liikenteen” valvonta

Partioresurssit tunnit	2021	2022	2023	Summa	Ed. VUOSI	Kul. VUOSI	Summa
215 Helsinki	169	121	131	421	6	7	13
806 Itä-Uusimaa	41	35	31	107	1	10	12
815 Kaakkois-Suomi	69	83	136	287	0	14	14
818 Länsi-Uusimaa	20	3	24	47	0	9	9
821 Häme	21	86	60	166	1	13	14
833 Sisä-Suomi	126	118	113	357	0	24	24
836 Pohjanmaa	49	30	59	138	2	24	26
842 Lounais-Suomi	164	125	163	451	12	41	53
851 Itä-Suomi	109	136	139	383	4	37	41
863 Oulu	319	557	166	1 042	4	30	34
866 Lappi	50	24	69	143	2	12	14
Summa	1 135	1 318	1 089	3 542	33	220	253

Tack